

2006 års ekonomiska vårproposition

Till finansutskottet

Finansutskottet har berett näringsutskottet tillfälle att avge yttrande över 2006 års ekonomiska vårproposition (prop. 2005/06:100) i fråga om förslag till tilläggsbudget till statsbudgeten för budgetåret 2006 jämte motioner som väckts med anledning av propositionen, allt i de delar som berör näringsutskottets beredningsområde. Två av förslagspunkterna i den ekonomiska vårpropositionen – punkterna 8 och 11 rörande elcertifikat – har finansutskottet emellertid överlämnat till näringsutskottet. Dessa båda punkter behandlar näringsutskottet tillsammans med propositionen om förnybar el med gröna certifikat (prop. 2005/06:154) jämte motioner på området under senvåren 2006 (bet. 2005/06:NU17).

Utskottets överväganden

Inledning

Näringsutskottet yttrar sig över följande förslag till riksdagsbeslut inom utgiftsområdena 19, 21 och 24.

9. att riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (2005:30) om kreditering på skattekonto av stöd för investeringar i energi-effektivisering och konvertering till förnybara energikällor (avsnitt 3.4 och 7.2.19),

10. att riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (2005:1247) om kreditering på skattekonto av stöd för konvertering från oljeuppvärmningssystem i bostadshus (avsnitt 3.5 och 7.2.19),

23. att riksdagen bemyndigar regeringen att under 2006 för det under utgiftsområde 19 Regional utveckling uppförda anslaget 33:5 Europeiska regionala utvecklingsfonden 2000–2006 göra ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför utgifter på högst 1 788 000 000 kr under 2007 och 2008 (avsnitt 7.2.17),

37. att riksdagen bemyndigar regeringen att under 2006 för det under utgiftsområde 24 Näringsliv uppförda anslaget 38:23 Utvecklingsprogram för ökad konkurrenskraft göra ekonomiska åtaganden som medför utgifter på högst 800 000 000 kr under perioden 2007–2010 (avsnitt 7.2.22),

39. (delvis) att riksdagen godkänner ändrade ramar för utgiftsområden samt anvisar ändrade och nya anslag enligt specifikation i tabell 2.1.

Följande motionsyrkanden, vilka har väckts med anledning av 2006 års ekonomiska vårproposition, berör näringsutskottets beredningsområde:

2005/06:Fi14 av Karin Pilsäter m.fl. (fp)

1. Riksdagen avslår regeringens förslag till lag om ändring i lagen (2005:30) om kreditering på skattekonto av stöd för investering i energieffektivisering och konvertering till förnybara energikällor.

2. Riksdagen avslår regeringens förslag till lag om ändring i lagen (2005:1247) om kreditering på skattekonto av stöd för konvertering från oljeuppvärmningssystem i bostadshus.

5. Riksdagen avslår regeringens förslag att bemyndiga regeringen att under 2006 för det under utgiftsområde 24 Näringsliv uppförda anslaget 38:23 Utvecklingsprogram för ökad konkurrenskraft göra ekonomiska åtaganden som medför utgifter på högst 800 000 000 kr under perioden 2007–2010.

Utgiftsområde 19 Regional utveckling

Propositionen

Enligt regeringens förslag skall anslaget (33:1) Allmänna regionalpolitiska åtgärder ökas med 37,5 miljoner kronor. Ökningen är resultatet av två mot-satta ändringsförslag: dels föreslås en ökning med 40 miljoner kronor för ett bidrag till Gällivare kommun i samband med malmbrytningen i kommunen (finansierat från ett anslag under utgiftsområde 25 Allmänna bidrag till kommuner), dels föreslås en minskning av anslaget med 2,5 miljoner kronor för att bidra till en ökning av ett anslag under utgiftsområde 17 Kultur, medier, trossamfund och fritid.

Vidare föreslår regeringen att anslaget (33:3) Transportbidrag ökas med 82 miljoner kronor. Skälet är att stigande transportkostnader till följd av ökade oljepriser, ökade godsvolymer och fler företag som är berättigade till transportbidrag medför högre utgifter än beräknat. Finansiering föreslås ske genom att två anslag under utgiftsområde 22 Kommunikationer vardera minskas med 41 miljoner kronor.

Det föreslås också att regeringen bemyndigas att under år 2006 för ram-anslaget (33:5) Europeiska regionala utvecklingsfonden 2000–2006 göra ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför utgifter på högst 1 788 miljoner kronor under åren 2007 och 2008. I samband med att förordningen (1999:710) om valutakurs vid stöd från EG:s strukturfonder ändrades i februari 2006 – valutakursen höjdes från 8,60 kr till 9 kr per euro – ökar den beräknade ramen för Europeiska regionala utvecklingsfonden med ca 388 miljoner kronor för programperioden. För att så många projekt som möjligt skall kunna genomföras under perioden bör det finnas en möjlighet att göra ekonomiska åtaganden under år 2006, motsvarande vad valutakurshöjningen medför.

Vissa kompletterande uppgifter

Bakgrunden till den begärda anslagsökningen av anslaget (33:1) Allmänna regionalpolitiska åtgärder beskrivs bl.a. i betänkandet Gruvverksamheten i Kiruna och Malmberget – vissa administrativa förutsättningar för utvecklingen (Ds 2006:2), vilket utarbetats av en interdepartemental arbetsgrupp inom Regeringskansliet (ordförande: ämnesrådet Ann-Christin Cederlund).

Uppdraget till arbetsgruppen gällde att analysera vilka administrativa åtgärder som krävs av berörda myndigheter och kommuner vid genomförande av de planer som Loussavaara Kiirunavaara Aktiebolag, LKAB, har på en utvidgad gruvverksamhet i Kiruna och Malmberget. Bland annat skulle arbetsgruppen kartlägga de beslut, tillstånd, planerings- och beredningsprocesser samt åtgärder som kunde bidra till en effektiviserad handläggningsprocess i samband med en planerad utökad gruvverksamhet i Kiruna och Malmberget.

I Gällivare kommun har kommunen och LKAB upprättat ett samarbetsavtal som innebär att LKAB bekostar arbetet med den fördjupade översiktsplanen samt arbetet med ändring respektive upphävande av vissa detaljplaner. LKAB löser också in mark som tas i anspråk i samband med gruvverksamheten. Vidare måste ett bostadsområde avvecklas till följd av gruvverksamheten. Kommunen får stå för kostnader för service till ett område under avveckling samtidigt som kommunen måste se till att motsvarande serviceanläggningar finns där befolkningen bor eller kan tänkas bo i framtiden. Kommunen har ca 19 200 invånare och en negativ befolkningsutveckling. Enligt arbetsgruppen finns det inte klargjort hur mycket kostnader som kan bäras av en enskild kommun. Dessa frågor bör följas upp under kommande år. Det är angeläget att hitta så hållbara former som möjligt för samhällsplaneringen, anser arbetsgruppen.

I april 2005 beslutade näringsminister Thomas Östros att tillsätta en grupp under benämning Malmfältgruppen med syfte att vara ett forum för dialog med anledning av gruvnäringens tillväxt i Kiruna och Malmberget (dnr N2005/4031/HUB). Enligt beslutet skall Malmfältgruppen arbeta tills vidare och bestå av företrädare för Regeringskansliet, berörda kommuner, företag, myndigheter, organisationer och samebyar m.fl. intressegrupper. I mars 2006 beslutade regeringen att tillsätta en arbetsgrupp av tjänstemän med uppgift att koordinera samarbete för effektiv handläggning av ärenden som rör vissa planerade förändringar i Kiruna och Malmberget (dnr N2006/1646/HUB).

Näringsutskottets ställningstagande

Näringsutskottet har inga invändningar mot regeringens förslag att öka anslaget (33:1) Allmänna regionalpolitiska åtgärder med 37,5 miljoner kronor för att möta de speciella utmaningar som en utökad gruvverksamhet innebär för planeringen i Gällivare kommun.

Likaså instämmer näringsutskottet i regeringens förslag att höja anslaget (33:3) Transportbidrag med 82 miljoner kronor.

När det gäller ramanslaget (33:5) Europeiska regionala utvecklingsfonden 2000–2006 avser regeringens förslag ett bemyndigande att under år 2006 göra ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför utgifter på högst 1 788 miljoner kronor under åren 2007 och 2008. Den ovan nämnda ändringen i februari 2006 i förordningen (1999:710) om valutakurs vid stöd från EG:s strukturfonder utgör – tillsammans med ett ökat bemyndigande att göra ekonomiska åtaganden under år 2006 – åtgärder för att Sverige skall kunna tillgodogöra sig mesta möjliga återflöde från EU. Detta ligger i linje med näringsutskottets uppfattning, vilken bl.a. kom till uttryck i betänkande 2005/06:NU2.

Med hänvisning till det anförda anser näringsutskottet att finansutskottet bör tillstyrka regeringens förslag under utgiftsområde 19 (punkterna 23 och 39 i denna del).

Utgiftsområde 21 Energi

Anslagsfråga

Propositionen

Enligt regeringens förslag skall anslaget (35:8) Ersättning för vissa kostnader vid avveckling av Barsebäcksverket ökas med cirka 14,8 miljoner kronor. Bakgrunden är att regeringen i december 2005 beslutade att godkänna ett tillämpningsavtal till ramavtalet från november 1999, vilket reglerar kompensationen till reaktorägarna för en förtida stängning av Barsebäck 2. Ökningen sker för att täcka merkostnaderna för avställnings- och servicedrift för reaktor Barsebäck 2.

Vissa kompletterande uppgifter

Merkostnaderna för avställnings- och servicedrift avser kostnaderna som reaktorägaren åsamkas för en förtida stängning enligt lagen (1997:1320) om kärnkraftens avveckling (t.ex. för avveckling av personal). Ersättningen för reaktorn Barsebäck 2 utgår för perioden 1 juni 2005–31 december 2017 och baseras på en drifttid för reaktorn på 40 år. Anslagsberäkningen i budgetpropositionen för år 2006 grundade sig på de tidigare förutsättningarna. Nuvarande belopp blev bestämda först då avtalet godkännts av parterna i slutet av år 2005.

Malmö tingsrätt fastställde i dom den 30 mars 2006 ersättningen enligt lagen om kärnkraftens avveckling. Miljö- och samhällsbyggnadsdepartementet bekräftade i skrivelse till avtalsparterna i april 2006 att domen vunnit laga kraft.

Näringsutskottets ställningstagande

Näringsutskottet har inga invändningar mot regeringens förslag, vilket således bör tillstyrkas av finansutskottet (punkt 39 i denna del).

Ändring i lagen om kreditering på skattekonto av stöd för konvertering från oljeuppvärmningssystem i bostadshus

Propositionen

Regeringen föreslår en lagändring med innebörd att kreditering på skattekonto enligt lagen (2005:1247) om kreditering på skattekonto av stöd för konvertering från oljeuppvärmningssystem inte får minska statens inkomst av skatter med ett större belopp än 400 miljoner kronor år 2006, 70 miljoner kronor år 2007 och 10 miljoner kronor per år under perioden 2008–2010. Stödet skall enligt regeringen även omfatta investeringar för installation av solvärme i lokaler.

Ärendet har beretts genom att Boverket i samråd med Statens energimyndighet och representanter för branschen har utarbetat förslaget. Enligt regeringen är förslaget av enkel beskaffenhet; därför finner regeringen att Lagrådets hörande skulle sakna betydelse.

Bakgrunden är att regeringen i budgetpropositionen för år 2006 aviserade ett femårigt stöd till ägare av småhus, flerbostadshus och bostadsanknutna lokaler för att främja en övergång från oljeuppvärmningssystem till fjärrvärme eller individuell uppvärmning med biobränsle m.m. Riksdagen godkände i december 2005 de förslag som lämnades i en proposition beträffande stöd för konvertering från oljeuppvärmningssystem i bostadshus (prop. 2005/06:32, bet. 2005/06:NU8). För stödet har avsatts sammanlagt 500 miljoner kronor under femårsperioden 2006–2010. På näringsutskottets förslag – och i linje med finansutskottets synpunkter i betänkande 2005/06: FIU1 – beslutade riksdagen tillföra den föreslagna lagen om kreditering på skattekonto en paragraf med innebörd att krediteringen inte får minska statens inkomst av skatter med ett större belopp än 100 miljoner kronor per år. Näringsutskottet markerade också att intresset för konvertering från oljeuppvärmning kan innebära att den angivna utgiftsramen inte förslår. Lagen trädde i kraft den 1 januari 2006.

Under de första månaderna 2006 har efterfrågan på stöd för konvertering från oljeuppvärmningssystem varit så stort att regeringen nu bedömer att det finns ett behov av en utökad ram under innevarande år för konvertering av sådant stöd på skattekonto. Enligt regeringen bör ramen ökas till 400 miljoner kronor under år 2006. Som en konsekvens av detta minskar utrymmet för kreditering under perioden 2007–2010 med hänsyn till budgetramen på 500 miljoner kronor.

Regeringen anser vidare att ett stöd för installation av solvärme i kommersiella lokaler bör införas för att komplettera befintliga stödformer. Enligt regeringens bedömning kan ett sådant kompletterande stöd ytterligare påskynda en marknadsintroduktion av solvärmeteknik i fler tillämpningar. Stödet bör utgå med högst 30 % av den samlade faktiska kostnaden för solvärmeinstallationen och utformas med beaktande av de befintliga stödformerna för solvärme. Vidare bör stödet administrativt utformas på motsvarande sätt som stödet för konvertering från oljeuppvärmningssystem och tillgodoföras byggnadens ägare genom kreditering på dennes skattekonto. Regeringen räknar med att använda totalt 50 miljoner kronor av den ekonomiska ramen för perioden 2006–2010 för detta ändamål. Det föreslagna stödet för installation av solvärme i lokaler kräver inte EG-kommissionens godkännande enligt regeringen. Ett lagförslag i ärendet finns i propositionen (avsnitt 3.5).

Med hänsyn till förslaget om solvärme skall även lagens rubrik ändras i enlighet därmed.

Lagändringarna föreslås träda i kraft den 1 juli 2006.

Motionen

I motion 2005/06:Fi14 (fp) yrkas avslag på regeringens förslag till lagändring. Stöd till konvertering av oljeuppvärmning anser motionärerna vara ytterligare en form av byggsubvention, vilken dessutom ges i form av kreditering på skattekonto, dvs. en utgift som maskeras till minskad intäkt. Därför avvisas förslaget.

Folkpartiet tar inte ställning till tilläggsbudgeten som helhet, eftersom partiet hade ett annat budgetalternativ för år 2006, vilket avslogs av riksdagen. Enligt motionärerna är det inte praktiskt möjligt att lägga fram en egen genomarbetad tilläggsbudget. Dock tar de ställning till vissa av regeringens förslag, vilka befinner sig principiellt felaktiga eller kan medföra långtgående åtgärden även för kommande år.

Vissa kompletterande uppgifter

Tidigare riksdagsbehandling

Som berörts ovan har näringsutskottet behandlat förslaget om stöd för konvertering från direktverkande elvärme och oljeuppvärmning i bostadshus i sitt betänkande 2005/06:NU8.

Näringsutskottet välkomnade regeringens båda förslag om stöd till konvertering i bostadshus. Det stöd som föreslogs för konvertering av oljeuppvärmningssystem kan främja en minskning av fossilbränsleanvändningen och en ökning av andelen förnybar energi, menade näringsutskottet.

Näringsutskottet delade finansutskottets uppfattning i frågan om begränsning av minskningen av statens skatteinkomster och föreslog sålunda att förslaget till lag om kreditering på skattekonto rörande stödet till konvertering från oljeuppvärmning skulle tillföras en paragraf med innebörd att krediteringen inte får minska statens inkomst av skatter med ett större belopp än 100 miljoner kronor per år. Näringsutskottet förutsatte att regeringen följer utvecklingen vad gäller intresset för denna konvertering och, om så erfordras, återkommer till riksdagen i lämpligt sammanhang med förslag om utökad ram och dess finansiering. För att säkerställa att stödet till konvertering från oljeuppvärmning får ett positivt genomslag och för att inte skapa störningar på marknaden är det väsentligt att regeringen i god tid uppmärksammar ett eventuellt behov av kompletterande ram, menade näringsutskottet.

När det gällde ikraftträdandetidpunkten ansåg näringsutskottet att tiden från riksdagsbeslutet till lagens ikraftträdande var mycket kort. Med hänsyn emellertid dels till att lagen reglerar ett för byggnadsägaren gynnande stöd, dels till att den föreslagna lagen – oavsett när den träder i kraft – avser åtgärder som påbörjas från den 1 januari 2006 avstod näringsutskottet från att föreslå en senareläggning av tidpunkten för lagens ikraftträdande. Med det anförda tillstyrkte näringsutskottet de föreslagna riktlin-

jerna för de båda stöden till konvertering från direktverkande elvärme respektive oljeuppvärmning och avstyrkte samtliga aktuella motionsyrkanden.

I en reservation (m, fp) hävdades att den samlade effekten av nuvarande styrmedel tillsammans med höga råoljepriser ger goda incitament för fastighetsägare att övergå från användning av fossila bränslen till användning av koldioxidneutrala energikällor. Regeringens förslag innebar ett lättsinne med statsfinanserna, men det riskerade också att motverka sitt syfte genom att marknaden störs. Att stöden bara planerades utgå så länge medel finns varje år kommer att leda till en kraftig ökning av efterfrågan i början på året och därefter – i väntan på nya medel – efterfrågefall. Regeringsförslagen borde därför avslås av riksdagen, ansåg reservanterna.

I en annan reservation (kd) befarades att stöden skulle medföra kraftiga omsvängningar på marknaderna för de aktuella investeringarna, varför ett nytt förslag till stöd efterlystes.

EG-kommissionens godkännande

Lagen (2005:1247) om kreditering på skattekonto av stöd för konvertering från oljeuppvärmningssystem i bostadshus trädde i kraft den 1 januari 2006. I förordning (2005:1256) regleras de närmare villkoren för stödet till småhus och bostadslägenheter i småhus, bl.a. stödberättigade åtgärder, stödets storlek och förfarandet.

För stöd gällande flerbostadshus och bostadsanknutna lokaler krävs godkännande från EG-kommissionen från statsstödssynpunkt. En ansökan till kommissionen gjordes i slutet av februari 2006, där det framgår att – efter ett godkännande – en utvidgning av lagstiftningen skall ske så att även flerbostadshus och bostadsanknutna lokaler skall omfattas. Enligt uppgift pågår kommissionens prövning.

Näringsutskottets ställningstagande

Näringsutskottet instämmer i regeringens bedömning att den stora efterfrågan på stöd under de första månaderna 2006 nödvändiggör en anpassning av stödet inom den avsatta budgetramen, dvs. 500 miljoner kronor för perioden 2006–2010. Regeringens förslag – att ramen utökas till 400 miljoner kronor år 2006 och minskas till sammanlagt 100 miljoner kronor åren 2007–2010 – ger enligt näringsutskottets mening bättre förutsättningar för en övergång från oljeuppvärmning till fjärrvärme, biobränsle, berg-, sjö- eller jordvärmepump eller solvärme.

För att främja installation av solvärme i kommersiella lokaler ser näringsutskottet positivt på att 50 miljoner kronor av den ekonomiska ramen för perioden 2006–2010 används för detta ändamål. Detta kan påskynda införande av solvärmeteknik i fler tillämpningar.

Näringsutskottet anser liksom tidigare att användningen av fossila bränslen bör hållas på en låg nivå och att energiförsörjningen i ökande utsträckning skall baseras på förnybara energislag. Vad som behövs är konkreta

åtgärder för att stimulera förnybara energikällor och effektivare energianvändning. Förslaget i motion 2005/06:Fi14 (fp) om avslag på regeringens förslag bidrar inte till energieffektiviseringen enligt näringsutskottets uppfattning och bör därför avvisas. Med hänvisning till det anförda anser näringsutskottet att finansutskottet bör tillstyrka det nu aktuella lagförslaget (punkt 10) och avstyrka motion 2005/06:Fi14 (fp) i denna del.

Ändring i lagen om kreditering på skattekonto av stöd för investeringar i energieffektivisering och konvertering till förnybara energikällor

Propositionen

Regeringen föreslår att perioden för genomförande av samtliga stödåtgärder enligt lagen (2005:30) om kreditering på skattekonto av stöd för investeringar i energieffektivisering och konvertering till förnybara energikällor förlängs t.o.m. år 2008. Vidare föreslås att kreditering på skattekonto enligt denna lag inte får minska statens inkomst av skatter med ett större belopp än 1 000 miljoner kronor år 2006, 500 miljoner kronor år 2007 och 500 miljoner kronor år 2008.

Förslaget har under hand beretts med Boverket och Statens energimyndighet. Enligt regeringen är förslaget av enkel beskaffenhet. Lagrådets hörande skulle därför sakna betydelse.

Lagen om kreditering på skattekonto av stöd för investeringar i energieffektivisering och konvertering till förnybara källor beslutades av riksdagen i slutet av år 2004 (prop. 2004/05:1, bet. 2004/05:FiU1). I propositionen föreslogs att regeringen skulle bemyndigas att fastställa datum för ikraftträdande med hänvisning till att stödet kunde träda i kraft först sedan kommissionen hade gett sitt godkännande och ett sådant kunde inte förväntas före riksdagsbehandlingen av budgetpropositionen. Finansutskottet hade inte någon invändning mot att regeringen i detta fall bemyndigades att förordna om lagens ikraftträdande. Lagen trädde i kraft den 15 maj 2005.

De stödberättigade åtgärderna avser offentliga lokaler. Sluttidpunkten för genomförandet är fastställd till utgången av år 2006 med undantag för solcellsystem, där tidpunkten är utgången av år 2007.

På grund av den fördröjning som statsstödsprövningen har inneburit anser regeringen att stödperioden bör förlängas och stödet bli mer långsiktigt. Stödet bör därför lämnas t.o.m. utgången av år 2008. För installation av solceller bör även fortsättningsvis en förhöjd stimulans lämnas. Sammanlagt beräknas stödet till solceller uppgå till 150 miljoner kronor under perioden 2005–2008. Regeringen avser att anmäla det förändrade stödet till EG-kommissionen, vilket enligt regeringen medför att tidpunkten för lagens ikraftträdande kan bestämmas först när ett sådant godkännande har lämnats. Därför bör lagen träda i kraft den dag som regeringen bestämmer.

I likhet med förslagen om konvertering av uppvärmningssystem i bostadshus bör även i detta fall en reglering införas av maximala krediteringsnivåer olika år. Enligt regeringens bedömning bör den ekonomiska ramen uppgå till 1 000 miljoner kronor år 2006, 500 miljoner kronor år 2007 och 500 miljoner kronor år 2008.

Motionen

I motion 2005/06:Fi14 (fp) yrkas avslag på regeringens förslag till lagändring. Investeringar i energieffektivisering i offentliga lokaler anser motionärerna vara ytterligare en form av byggsubvention, vilken dessutom ges i form av kreditering på skattekonto, dvs. en utgift som maskeras till minskad intäkt. Motionärerna avvisar förslaget.

Vissa kompletterande uppgifter

Tidigare riksdagsbehandling

I november 2004 tillstyrkte finansutskottet, i likhet med skatteutskottet, regeringens förslag om ett investeringsstöd till ägare av fastigheter med offentliga lokaler i syfte att stimulera vissa specificerade investeringar i energieffektivisering och konvertering till förnybara energikällor och att stödet krediteras på skattekonto (bet. 2004/05:FiU1). Motsvarande motionsyrkanden avstyrktes. Reservationer (m; fp; kd) avgavs.

Ikraftträdande

Som framgått föreslås i propositionen att regeringen skall få förordna om ikraftträdandet av den föreslagna lagändringen.

Detta förslag har föranlett en genomgång av vad som gäller för regeringens och riksdagens beslut i fråga om ikraftträdande.

Konstitutionsutskottet har i ett yttrande om ikraftträdande av lag till skatteutskottet våren 2002 (yttr. 2001/02:KU4y) tagit upp dessa frågor.

Enligt 13 § lagen (1976:633) om kungörande av lagar och andra författningar skall det framgå av författning när den träder i kraft. Konstitutionsutskottet redovisade i det nämnda yttrandet att det normala är att en lag själv anger när den skall träda i kraft. Ibland anges tidpunkten för ikraftträdandet i särskild promulgationslag. Det förekommer också att det i lag anges att lagen träder i kraft den dag regeringen bestämmer. Tidpunkten kommer då att bestämmas genom förordning. Bemyndiganden för regeringen att bestämma tidpunkten för en lags ikraftträdande har i överensstämmelse med tidigare utbildad praxis förekommit alltsedan den nya regeringsformen trädde i kraft.

Konstitutionsutskottet sade i sitt ställningstagande att det självfallet är av grundläggande betydelse att riksdagen när den beslutar en lag också bestämmer den dag lagen skall träda i kraft. Vidare anfördes att det emellertid inte kan bortses ifrån att det ibland kan finnas starka skäl för en annan ordning. Till exempel gäller detta lagstiftning som är beroende av

konventioner eller när det av tidsskäl är angeläget att riksdagen kan besluta om en lag trots att det inte framstår som klart när en organisation som krävs för lagtillämpningen är uppbyggd.

Ett viktigt skäl för att riksdagen när den antar en lag också skall bestämma tidpunkten för ikraftträdandet är informationsbehovet. Konstitutionsutskottet ville liksom tidigare understryka att en till innehållet så obestämd ikraftträdandebestämmelse som att frågan överlämnas till regeringens avgörande inte är tillfredsställande från informationssynpunkt.

Därför ansåg konstitutionsutskottet att det är angeläget att möjligheten att bemyndiga regeringen att bestämma dagen för lagens ikraftträdande används restriktivt och inte tillämpas annat än undantagsvis. Alldeles speciella skäl måste motivera en sådan lagstiftning och noga anges i förarbetena. En utveckling mot en vanligare förekommande användning av sådana bemyndiganden borde enligt konstitutionsutskottets mening undvikas.

I konstitutionsutskottets yttrande om trängselskatt till skatteutskottet (2003/04:KU6y) redovisades reglerna och det tidigare ställningstagandet kring ikraftträdande av lag ånyo.

Enligt EG:s statsstödsregler måste nya stöd och ändringar i existerande stöd anmälas till och godkännas av EG-kommissionen. Sådana stöd får inte beviljas förrän kommissionen har godkänt dem.

Det finns exempel i riksdagen på förslag som har ”lagts på is” i riksdagen i avvaktan på kommissionens beslut. Ett aktuellt fall gäller koldioxidskatten i den handlande sektorn, där regeringen i budgetpropositionen för år 2006 (prop. 2005/06:1) lade förslag, vilka krävde godkännande från kommissionen. Skatteutskottet ansåg i sitt yttrande till finansutskottet (yttr. 2005/06:SkU1y) att kommissionens godkännande borde avvaktas innan riksdagen antog lagförslaget i de aktuella delarna. Finansutskottet var av samma mening och regeringens förslag i denna del bröts därför ut ur ärendet och överlämnades till skatteutskottet för fortsatt beredning.

När en lagändring endast avser allmänna regler för stödets utformning (s.k. ramlagstiftning) behöver emellertid inte EG-kommissionens godkännande inväntas. I sådana fall kan lagen träda i kraft utan att tillämpas fram till den tidpunkt då kommissionen har gett sitt godkännande. Tidpunkten för lagens praktiska tillämpning bestäms då genom förordning som avges av regeringen först efter kommissionens godkännande. På detta sätt hantearades lagen om kreditering på skattekonto av stöd för investering i konvertering från direktverkande elvärme i bostadshus (prop. 2005/06:1 punkt 33, bet. 2005/06:FiU1 s. 165). Finansutskottet anförde:

Lagförslaget innehåller endast de regler som behövs för att det planerade stödet skall kunna krediteras på skattekonto etc. Utskottet ser inte något hinder för att låta förslaget träda i kraft innan besked om kommissionens tillstånd erhållits och föreslår därför att lagförslaget får träda i kraft den 1 januari 2006.

Det nu aktuella förslaget till ändring i lagen om kreditering på skattekonto av stöd för investeringar i energieffektivisering och konvertering till förnybara energikällor avser ramlagstiftning. Det synes inte finnas några hinder

för att låta lagförslaget träda i kraft innan kommissionen gett ett godkännande, dvs. riksdagen kan besluta att lagändringen träder i kraft ett bestämt datum såsom den 1 juli 2006.

Näringsutskottets ställningstagande

Näringsutskottet instämmer i regeringens bedömning att den fördröjning som EG:s statsstödsprövning inneburit för investeringar i energieffektivisering och konvertering till förnybara energikällor i offentliga lokaler har gjort det angeläget att förlänga stödperioden och ge den en större långsiktighet. I enlighet med förslaget bör perioden för genomförandet av samtliga stödåtgärder enligt lagen (2005:30) förlängas till utgången av år 2008.

Näringsutskottet har inget att invända mot att stödet till installation av solceller sammanlagt beräknas svara för 150 miljoner kronor under perioden 2005–2008.

I likhet med övriga stöd av denna karaktär med kreditering på skattekonto bör det – såsom också föreslagits i propositionen – finnas en ram för de krediteringar som kan genomföras varje år. Näringsutskottet delar regeringens bedömning att den ekonomiska ramen bör uppgå till 1 000 miljoner kronor år 2006, 500 miljoner kronor år 2007 och 500 miljoner kronor år 2008.

En anmälan skall ske till EG-kommissionen angående det förändrade stödet. När ett sådant godkännande föreligger kan en förordning om villkoren för stödet utfärdas och tillämpningen påbörjas. Det nu aktuella förslaget till ändring i lagen om kreditering på skattekonto av stöd för investeringar i energieffektivisering och konvertering till förnybara energikällor avser emellertid en ramlagstiftning, som kan träda i kraft innan kommissionen gett sitt godkännande.

Med hänvisning till det anförda anser näringsutskottet att finansutskottet – med avstyrkande av motion 2005/06:Fi14 (fp) i aktuell del – bör tillstyrka propositionen (punkt 9) med den ändringen att riksdagen fastställer ett datum för lagens ikraftträdande.

Utgiftsområde 24 Näringsliv

Propositionen

Regeringen föreslår att den bemyndigas att under år 2006 för det under utgiftsområde 24 Näringsliv uppförda anslaget (38:23) Utvecklingsprogram för ökad konkurrenskraft göra ekonomiska åtaganden som medför utgifter på högst 800 miljoner kronor under perioden 2007–2010. I statsbudgeten finns för innevarande år ett ramanslag på 200 miljoner kronor uppfört men inte något bemyndigande att ingå ekonomiska förpliktelser. Enligt regeringen bör det finnas en ökad möjlighet att göra fleråriga ekonomiska åtaganden för de delar av verksamheten som utgörs av långsiktiga program.

Anslaget (39:3) Exportfrämjande verksamhet bör enligt regeringen minskas med 2,5 miljoner kr för att bidra till en ökning av ett anslag under utgiftsområde 17 Kultur, medier, trossamfund och fritid.

Motionen

I motion 2005/06:Fi14 (fp) avvisas regeringens förslag om att bemyndiga regeringen att under år 2006 för anslaget (38:23) Utvecklingsprogram för ökad konkurrenskraft göra ekonomiska åtaganden som medför utgifter på högst 800 miljoner kronor under perioden 2007–2010. Enligt motionärerna är särskilda framförhandlade branschprogram inte någon bra väg att gå för att stärka företagsklimatet i Sverige. Därför bör inte regeringen ges det begärda bemyndigandet.

Vissa kompletterande uppgifter

Tidigare riksdagsbehandling

Anslaget (38:23) Utvecklingsprogram för ökad konkurrenskraft infördes år 2006 (prop. 2005/06:1 utg.omr.24, bet. 2005/06:NU1) och skall användas för åtgärder som främjar ökad konkurrenskraft. Ett exempel är att överläggningar mellan regeringen, näringsliv, fack och myndigheter om utvecklingen inom några nyckelområden skall leda till att Sveriges konkurrenskraft bevaras och utvecklas. De aktuella nyckelbranscherna är fordonsindustrin, skog och trä, metallurgi, IT/telekommunikations-, bioteknik- och läkemedelsindustrierna. Därutöver arbetar regeringens strategigrupp för flyg- och rymdindustri med genomförandet av en handlingsplan för den sektorn.

Regeringen avsåg enligt vad som angavs i budgetpropositionen att satsa 1 miljard kronor under perioden 2006–2010 under förutsättning att näringslivet investerar minst lika mycket. För år 2006 beräknades anslaget till 200 miljoner kronor.

I parti- och kommittémotioner (m; fp; kd) avvisades regeringens förslag på detta område. En minskning av anslaget med 78 miljoner kronor föreslogs i en kommittémotion (c).

Näringsutskottet ställde sig bakom regeringens förslag. Det föreslagna nya anslaget Utvecklingsprogram för ökad konkurrenskraft (38:23) på 200 miljoner kronor år 2006 såg näringsutskottet som mycket angeläget. De behandlade motionsyrkandena avstyrktes. Företrädarna för Moderata samlingspartiet, Folkpartiet, Kristdemokraterna och Centerpartiet, vilka inte deltog i beslutet om anslag m.m. inom utgiftsområde 24 Näringsliv, motiverade i särskilda yttranden sina ståndpunkter.

Övrigt

Strategiprogram för nyckelbranscherna har utarbetats av regeringen tillsammans med företrädare för de aktuella branscherna, fackliga organisationer m.fl. Inom ramen för dessa program kommer samverkansprojekt, FoU-projekt, uppdrag m.m. att genomföras. De åtgärder som föreslås i respektive strategiprogram kommer kontinuerligt följas upp och utvärderas.

Exempelvis fattade regeringen i slutet av april 2006 beslut om att ge Verket för innovationssystem (Vinnova) i uppdrag att ta fram ett förslag till ett nationellt forskningsprogram för skogs- och träindustrin. I början av maj 2006 beslutade regeringen om ett paket av åtgärder för att stärka branschen för läkemedel, bioteknik och medicinteknik. Vinnova gavs i uppdrag att ta fram underlag för att möjliggöra ett antal satsningar. I uppdraget angående stöd till utvecklingsprojekt i akademiska forskningsmiljöer kommer Vinnova att samverka med Innovationsbron AB. Genomförandet av åtgärderna bygger på gemensam finansiering mellan staten och industrin.

Näringsutskottets ställningstagande

Näringsutskottet delar regeringens uppfattning att det behövs en ökad möjlighet att planera för fleråriga program i syfte att öka de nämnda branschernas konkurrenskraft. För år 2006 uppgår anslaget till 200 miljoner kronor. En miljard kronor har beräknats för perioden 2006–2010 under förutsättning att näringslivet bidrar med minst lika mycket. Mot den bakgrunden anser näringsutskottet att regeringen bör ges det begärda bemyndigandet.

Finansutskottet bör således avstyrka motion 2005/06:Fi14 (fp) i denna del och tillstyrka regeringens förslag under utgiftsområde 24 (punkterna 37 och 39 i denna del).

Stockholm den 16 maj 2006

På näringsutskottets vägnar

Marie Granlund

Följande ledamöter har närvarit vid beslutet: Marie Granlund (s), Per Bill (m)¹, Ingegerd Saarinen (mp), Nils-Göran Holmqvist (s), Eva Flyborg (fp)², Sylvia Lindgren (s), Berit Högman (s), Lennart Beijer (v), Karl Gustav Abramsson (s), Ulla Löfgren (m)³, Carina Adolfsson Elgestam (s), Yvonne Ångström (fp)⁴, Anne Ludvigsson (s), Lars Johansson (s), Krister Hammarbergh (m)⁵, Håkan Larsson (c)⁶ och Lars Lindén (kd)⁷.

¹ Ledamoten avstår från ställningstagande beträffande 2006 års ekonomiska vårproposition.

² Ledamoten avstår från ställningstagande rörande utgiftsområde 19 Regional utveckling och utgiftsområde 21 Energi Anslagsfråga.

³ Ledamoten avstår från ställningstagande beträffande 2006 års ekonomiska vårproposition.

⁴ Ledamoten avstår från ställningstagande rörande utgiftsområde 19 Regional utveckling och utgiftsområde 21 Energi Anslagsfråga.

⁵ Ledamoten avstår från ställningstagande beträffande 2006 års ekonomiska vårproposition.

⁶ Ledamoten avstår från ställningstagande rörande utgiftsområde 24 Näringsliv.

⁷ Ledamoten avstår från ställningstagande beträffande 2006 års ekonomiska vårproposition.

Avvikande meningar

1. **Ändring i lagen om kreditering på skattekonto av stöd för konvertering från oljeuppvärmningssystem i bostadshus (fp)**

Eva Flyborg (fp) och Yvonne Ångström (fp) anför:

Vi tar inte ställning till tilläggsbudgeten som helhet, eftersom vi hade ett annat budgetalternativ för år 2006, vilket avslogs av riksdagen. Det är de partier som röstade igenom gällande budget som har ansvar för att göra förändringar i densamma. När det gäller utgiftsområde 21 Energi vill vi dock göra vissa markeringar beträffande förslag som vi anser principiellt felaktiga.

Vi anser att energisystemet i Sverige successivt och långsiktigt bör innebära en omställning till ekologisk hållbarhet. Växthuseffekten är ett av vår tids största miljöhot och att minska utnyttjandet av olja och andra fossila bränslen för uppvärmning är en viktig del i arbetet med att komma till rätta med växthuseffekten. Ryckvisa statliga subventioner, där det finns stora risker för marknadsstörningar, är emellertid enligt vår mening inte rätt väg att gå för att uppnå målet. Det är att märka att inte heller branschorganisationerna ville att detta stöd skulle införas av rädsla för att marknaden skulle störas.

Endast vissa angivna tekniska lösningar omfattas av stödet. Detta riskerar att leda till att alternativa och miljömässigt lika goda tekniska lösningar slås ut. Införande av denna typ av stöd bör enligt vår uppfattning baseras på långsiktiga, stabila och teknikneutrala bestämmelser som innefattar ekonomiska styrmedel mot klimatpåverkan.

Vi motsätter oss denna byggsubvention, som dessutom skall ges i form av kreditering på skattekonto, dvs. en utgift maskeras till en minskad intäkt, vilket vi anser vara felaktigt.

Enligt vår mening bör således det nu aktuella förslaget i propositionen (punkt 10) avstyrkas och motion 2005/05:Fi14 (fp) i denna del tillstyrkas av finansutskottet.

2. **Ändring i lagen om kreditering på skattekonto av stöd för investeringar i energieffektivisering och konvertering till förnybara energikällor (fp)**

Eva Flyborg (fp) och Yvonne Ångström (fp) anför:

Vi tar inte ställning till tilläggsbudgeten som helhet, eftersom vi hade ett annat budgetalternativ för år 2006, vilket avslogs av riksdagen. Det är de partier som röstade igenom gällande budget som har ansvar för att göra förändringar i densamma. När det gäller utgiftsområde 21 Energi vill vi dock göra vissa markeringar beträffande förslag som vi anser principiellt felaktiga.

Först vill vi slå fast att det är väsentligt med en ökad användning av förnybara energikällor. Det är således angeläget att utvecklingen av förnybar energi effektiviseras. Emellertid anser vi liksom tidigare att lagen om kreditering på skattekonto av stöd för investeringar i energieffektivisering och konvertering till förnybara energikällor innebär ytterligare en form av byggsubvention, vilken enligt vår uppfattning inte leder till en effektivisering av energianvändningen. Förslaget om ändring i lagen innebär bl.a. en förlängning av stödet, vilket vi ogillar. I detta fall ges subventionen dessutom i form av kreditering på skattekonto, vilket innebär att en utgift, som borde redovisas som utgift, maskeras till en minskad intäkt.

Enligt vår mening bör således det nu aktuella förslaget i propositionen (punkt 9) avstyrkas och motion 2005/05:Fi14 (fp) i denna del tillstyrkas av finansutskottet.

3. Utgiftsområde 24 Näringsliv (fp)

Eva Flyborg (fp) och Yvonne Ångström (fp) anför:

Vi tar inte ställning till tilläggsbudgeten som helhet, eftersom vi hade ett annat budgetalternativ för år 2006, vilket avslogs av riksdagen. Det är de partier som röstade igenom gällande budget som har ansvar för att göra förändringar i densamma. När det gäller utgiftsområde 24 Näringsliv vill vi dock göra en markering beträffande ett förslag som medför långtgående åtaganden även för kommande år.

I våra budgetalternativ för år 2006 ställde vi oss inte bakom regeringens förslag om 200 miljoner kronor till utvecklingsprogram för ökad konkurrenskraft. Enligt vår uppfattning är inte särskilda framförhandlade branschprogram en bra väg att gå för att stärka företagsklimatet i Sverige. Detta innebär att vi inte heller anser att riksdagen bör ge regeringen ett bemyndigande att ingå åtaganden som medför utgifter på högst 800 miljoner kronor under perioden 2007–2010.

Enligt vår mening bör således det nu aktuella förslaget i propositionen avstyrkas (punkt 37) och motion 2005/06:Fi14 (fp) i berörd del tillstyrkas av finansutskottet.

Särskilda yttranden

1. 2006 års ekonomiska vårproposition (m, kd)

Per Bill (m), Ulla Löfgren (m), Krister Hammarbergh (m) och Lars Lindén (kd) anför:

Vi tar inte ställning till tilläggsbudgeten som helhet, eftersom vi hade andra budgetalternativ för år 2006, vilka avslogs av riksdagen. Det är de partier som röstade igenom gällande budget som har ansvar för att göra förändringar i densamma.

2. Utgiftsområde 19 Regional utveckling (fp)

Eva Flyborg (fp) och Yvonne Ångström (fp) anför:

Vi tar inte ställning till förslagen i tilläggsbudgeten under utgiftsområde 19 Regional utveckling och under utgiftsområde 21 Energi såvitt gäller anslagsfråga eftersom vi hade ett annat budgetalternativ för år 2006, vilket avslogs av riksdagen. Det är de partier som röstade igenom gällande budget som har ansvar för att göra förändringar i densamma.

3. Utgiftsområde 24 Näringsliv (c)

Håkan Larsson (c) anför:

Jag tar inte ställning till förslagen i tilläggsbudgeten under utgiftsområde 24 Näringsliv, eftersom Centerpartiet hade ett annat budgetalternativ, vilket avslogs av riksdagen. Det är de partier som röstade igenom gällande budget som har ansvar för att göra förändringar i densamma.